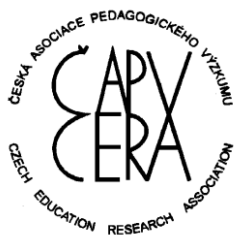

Bulletin České asociace pedagogického výzkumu 4/2015

Ve čtvrtém čísle Bulletinu přinášíme čerstvé informace o příští konferenci ČAPV a pozvánky na další konference. Za pozornost stojí anotace mnoha nových knih a aktuálních čísel pedagogických časopisů. Připomínáme také výzvu pro autory časopisu [European Educational Research Journal](#).

výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Pozvánka na konferenci ČAPV

23. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu se uskuteční v termínu 16.–18. 9. 2015 v Plzni.

Bližší informace jsou zveřejněny na adrese: <http://capv-2015.webnode.cz/>

Letošní ročník konference ČAPV se uskuteční pod záštitou děkanky Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni doc. PaedDr. Jany Coufalové, CSc. a organizátorem konference se stala Katedra pedagogiky FPE ZČU v Plzni.

Konference se uskuteční v areálu na Borských polích, Univerzitní 8, kde bude i po celé tři dny zázemí konference. Prostory pro jednání v plénu i sekcích poskytla Fakulta elektrotechnická ZČU v Plzni a budou vybaveny příslušným technickým zařízením. V těchto prostorách se také uskuteční plánovaná schůze členů a výboru ČAPV. Společenský večer bude probíhat v Parkhotelu, U Borského parku 31, který se nachází nedaleko od univerzitního areálu.

V současné době organizátoři konference připravili sborník anotací, jehož první tisková verze je podrobena redakční kontrole. Konečná podoba sborníku anotací byla připravena pro účastníky do konce srpna 2015. Sborník bude předán účastníkům konference při prezenci.

Organizační výbor konference připravil předběžný program konference a požadavky na úpravu příspěvků do elektronického sborníku a jejich zveřejnění bylo v polovině srpna 2015.

Na konferenci se přihlásilo 200 účastníků a z toho přislíbilo 115 účastníků aktivní vystoupení s příspěvkem v sedmi odborných sekcích (sedmá sekce je posterová) a v plenárním jednání. Současně také bude probíhat symposium k tématu akčního výzkumu a výukové komunikace. Dále

pak budou uskutečněny dva workshopy (především pro doktorandy) zaměřené na práci s daty v mezinárodních vzdělávacích studiích a na výzkum interakce ve třídě (dialogismus a konverzační analýza). O účastníky konference budou pečovat nejen pracovníci katedry pedagogiky (organizátoři konference), ale i studenti pregraduální přípravy učitelství MŠ a 1. stupně ZŠ a dva specialisté na IT technologie.

V posledních týdnech před konferencí probíhají zejména práce na administrativních, tiskových a organizačních úkolech, zpřesňuje se časový a obsahový harmonogram konference.

Organizátoři konference si velice přejí zdárný průběh konference a spokojenost účastníků, a aby všichni společně našli mnoho objevného a inspirativního pro práci, výzkum i život.

Za organizační tým Dagmar Šafránková

2. Pozvání na členskou schůzi ČAPV

Vážené členky, vážení členové asociace,

existuje mnoho dobrých důvodů, proč se účastnit členských schůzí našeho sdružení. Jednou ročně máme příležitost společně hovořit o vizích a roli asociace, stejně jako o jejím každodenním chodu. Změny, které si v chodu asociace a v jejích stanovách vynucuje nový občanský zákoník (dále jen NOZ), možná nevypadají jako esenciální téma k diskuzi, nesmíme je však podcenit.

Proto mi dovoluňte rekapitulovat, jaký byl poslední vývoj ohledně stanov ČAPV. Stanovy asociace byly zásluhou předchozího předsedy ČAPV doc. Petra Urbánka po otevřených diskuzích výrazně modifikovány v roce 2013, schváleny členskou schůzí a řádně zaregistrovány. Toto znění stanov vyřešilo některé problémy v chodu organizace a ukázalo se být plně funkční. S jedinou výjimkou, a tou je nesoulad s NOZ, který následně vstoupil v platnost a který mj. vyžaduje transformaci občanských sdružení ve spolky. Výbor ČAPV na základě zadání schváleného členskou schůzí v Olomouci 9. září 2014 zvolil následující postup:

1. Zadání úpravy stanov právníkovi se zkušeností s transformací o.s. na spolek podle NOZ. Tato úprava by měla respektovat stávající formulace a přinést pouze takové změny, které jsou nezbytné k souladu s NOZ.
2. Ustavení komise, která dostane k dispozici právníkem upravené stanovky k připomínkování. Do komise byli z členské základny přizváni (v abecedním pořadí bez titulů): Josef Hanák, Veronika Laufková, Petr Najvar, Petr Novotný, Jana Poláchová Vašátková, Petr Urbánek.
3. Předložení stanov členské schůzi 16. 9. 2015 s doporučením komise tak, aby mohl proběhnout proces schvalování

Rozhodujícím bodem tohoto procesu by měla být členská schůze. **Proto apeluji na členy a členky asociace, aby se v hojném počtu zúčastnili členské schůze ČAPV ve středu 16. 9. 2015 v 17.00 v místě konání konference (posluchárna EP120).**

Petr Novotný, předseda

3. Jednání výboru ČAPV

Dne 4. 8. 2015 proběhla na UVRV PdF UK v Praze schůze výboru ČAPV. Projednány byly následující body:

- Přeregistrace podle nového občanského zákoníku a změna stanov
- Ceny ČAPV (podrobnější informace je uvedena níže)
- Jmenování a upřesnění pracovní náplně sekretáře (Mgr. Pavel Čopf)
- Členská základna a její platební morálka (mechanismus upomínání, procedura ukončení členství)
- Administrativně-organizační záležitosti (korespondenční adresa ČAPV, administrace plateb členských příspěvků)
- Účetnictví ČAPV (převod bankovního účtu pod správu nového výboru)
- Dokončení převodu bankovního účtu pod správu nového výboru
- Využití dotace od RVS
- Příprava konferencí

Za výbor ČAPV Petr Knecht

4. Nové tváře v ČAPV

V posledních týdnech projevil zájem o členství v ČAPV jeden nový kolega. Na základě vlastní žádosti se stal novým členem ČAPV:

- Ing. Václav Králik, Ph.D., Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, obor zájmu: pedagogická kybernetika, kybernetická pedagogika, teoretická informatika.

Nově přijatým členům je vždy zasílán přijímací dopis se základními informacemi. **Přejeme jim ještě touto cestou profesní elán, neutuchající zájem o pedagogický výzkum a mnoho úspěchů.** Od nových kolegů očekáváme, že vnesou do činnosti asociace nové podněty a budou pro komunitu pedagogického výzkumu aktivními, platnými a perspektivními členy.

Petr Novotný, předseda

5. Nominace na cenu ČAPV za významnou publikaci

Udělování cen za pozoruhodné výkony v oblasti vědy je jednou z důležitých činností odborných společností. V posledních letech se podařilo oživit myšlenku zakladatele ČAPV prof. Jana Průchy a upozorňovat tímto způsobem na významné publikační počiny v oblasti pedagogického výzkumu. Jsme přesvědčeni, že v době kvantitativního publikačního boomu má smysl ukazovat na práce splňující vysoký standard kvality, otevírající nové otázky apod. Kromě toho ocenění národní asociace pedagogického výzkumu může pomoci zejména mladým badatelům na jejich profesní dráze. I letos by na konferenci v Plzni měla jednak proběhnout soutěž posterových prezentací (je vždy v gesci pořádající fakulty) a jednak být vyhlášeny výroční ceny ČAPV. V příloze tohoto článku naleznete přehled prací, z nichž letos porota vybírá.

Rád bych ale využil této příležitosti a svěřil se se třemi otázkami, spojenými se soutěží.

Za prvé, domnívám se, že na nominačním procesu, který je naprosto otevřený, by se mělo podílet více lidí. Vyzývám proto zejména školitele doktorských studentů a doktorandy samé, aby neváhali a v příštích ročnících nominovali zajímavé práce juniorů.

S tím je ale spojen druhý problém: v podmínkách soutěže (jsou obsaženy ve vyhlášení soutěže v bulletinu číslo 2/15, str. 2) se uvádí, že platně lze nominovat jen práce, kde aspoň jeden z autorů je členem naší asociace. Bohužel jsme kvůli tomu museli některé nominované práce vyřadit. Nejvíc mě mrzí pět juniorských studií nespĺňujících podmínky výzvy. Jsme si dále vědomi, že některé špičkové výzkumy vzdělávání se provádějí mimo asociaci, na pracovištích sociologických, ekonomických, oborovědidaktických apod. O této podmínce jsme opakovaně diskutovali jak ve výboru asociace, tak se členy poroty. Mnoho juniorů není ještě členy ČAPV. Na druhou stranu – máme udělovat ocenění asociace někomu, kdo třeba ani nemá zájem o členství a podíl na její činnosti? Uvítám, když mi sdělíte svůj názor a argumenty pro něj.

Konečně mi určitou starost dělá to, že se nedaří vyhnout určitému konfliktu zájmů. V porotě zasedají všeobecně uznávané osobnosti z různých pracovišť, a i letos se opakuje situace, že jsou nominovány jejich práce, což je přivádí do nelehké situace při posuzování. Myslím si, že do budoucna by bylo možné problém částečně vyřešit tím, že se postupně soutěž zaměří především na juniorské práce (i když si umím představit, že pak zase zjistíme, že v komisi zasedají školitelé autorů nominovaných prací).

Těším se na vaše připomínky ke koncepci soutěže i na nominace pro budoucí ročníky.

Dominik Dvořák

Příloha: Nominované práce

Recenzovaná studie

- Dvořák, D., Urbánek, P., & Starý, K. (2014). High autonomy and low accountability: Case study of five Czech schools. *Pedagogická orientace*, 24(6), 919–940.
- Hloušková, L. (2014). Mám základní vzdělání. Příčiny a důsledky předčasných odchodů ze studia a ze vzdělávání. *Studia paedagogica*, 19(2), 11–38.
- Chvál, M., & Urbánek, P. (2014). Klima učitelského sboru: úprava dotazníku OCDQ-RS pro podmínky českých škol. *Pedagogická orientace*, 24(5), 778–803.
- Janík, T., Píšová, M., & Spilková, V. (2014). Standardy v učitelské profesi: zahraniční přístupy a pokus o jejich zhodnocení. *Orbis scholae*, 8(3), 133–158.
- Knecht, P. (2014). Příležitosti k učení: odlišná/různá pojetí konceptu a jeho výzkumné využití. *Pedagogická orientace*, 24(2), 163–184.
- Mareš, J., & Mareš, J. (2014). Autonomie dospívajícího jedince: složitý proces, nejistý výsledek. *Pedagogika*, 64(1), 81–98.
- Minaříková, E. (2014). Profesní vidění studentů učitelství anglického jazyka: jak vidí studenti výukové situace zachycené na videu? *Pedagogická orientace*, 24(5), 753–777.
- Novotný, P. & Brücknerová, K. (2014). Intergenerational learning among teachers: An interaction perspective. *Studia paedagogica*, 19(4), 45–79.
- Pravdová, B. (2013). Já jako učitelka: profesní sebepojetí studentky učitelství v posledním ročníku pregraduální přípravy. *Pedagogická orientace*, 23(1), 174–194.
- Šedová, K., Švaříček, R., Sedláček, M., & Šalamounová, Z. (2014). On the way to dialogic teaching: Action research as a means to change classroom discourse. *Studia paedagogica*, 19(4), 9–43.

- Tůma, F. (2014). Dialogismus a výzkum interakce ve třídě: přehledová studie (1990–2012). *Pedagogika*, 64(2), 177–199.
- Urbánek, P., Dvořák, D., & Starý, K. (2014). Dynamika sociálního klimatu učitelských sborů v době reformy. *Orbis scholae*, 8(1) 65–78.
- Vlčková, K., Berger, J. & Völkle, M. (2013). Classification Theories of Foreign Language Learning Strategies: An Exploratory Analysis. *Studia paedagogica*, 18(4), 93–113.
- Žák, V. (2014). Kvalita výuky fyziky dvojí perspektivou – porovnání pohledů výzkumníka a učitele. *Pedagogika*, 63(1), 66–80.

Monografie

- Knecht, P. (2014). *Příležitosti k rozvíjení kompetence k řešení problémů v učebnicích a ve výuce zeměpisu*. Brno: Masarykova univerzita.
- Lojďová, K. (2014). *Zvol si mou cestu! Edukační aktivity subkultury freeganů ve veřejném prostoru*. Brno: Masarykova univerzita.
- Pířová, M., Hanušová, S., Kostková, K., Janíková, V., Najvar, P., & Tůma, F. (2013). *Učitel expert: jeho charakteristiky a determinanty profesního rozvoje (na pozadí výuky cizích jazyků)*. Brno: Masarykova univerzita.

Juniorské práce

- Laufková, V., & Novotná, K. (2014). Školní hodnocení z pohledu žáků. *Orbis scholae*, 8(1) 111–127.
- Novotná, K., & Krabsová (Laufková), V. (2013). Formativní hodnocení: Případová studie. *Pedagogika*, 63(3), 355–371.
- Šalamounová, Z., Bradová, J. & Lojďová, K. (2014). Mocenské vztahy mezi začínajícími učiteli a jejich žáky. *Pedagogická orientace*, 24(3), 375–393.
- Šťastný, V. (2014). Soukromé doučování a vzdělávací politiky v Evropě. *Pedagogická orientace*, 24(3), 353–374.

Pozn. Některé nominace byly vyřazeny, protože neodpovídaly podmínkám soutěže – viz úvodní text.

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

- Ve dnech 7.–11. 9. 2015 se v Budapešti uskuteční konference **ECER 2015** s tématem **Education and Transition – Contributions from Educational Research**. Více viz: <http://www.eera-ecer.de/ecer-2015-budapest/>
- Ve dnech 11.–13. 9. 2015 se v Berlíně uskuteční 13. konference **International Association for Research on Textbooks and Educational Media (IARTEM)**. Více viz: <https://iartemblog.wordpress.com/IARTEM>
- Ve dnech 16.–18. 9. 2015 se v Plzni bude konat **23. výroční konference České asociace pedagogického výzkumu**. Tématem budou **Etické a sociální aspekty v oblasti vzdělávání a pedagogickém výzkumu**. Více viz: <http://capv-2015.webnode.cz>
- Ve dnech 21.–23. 9. 2015 se v Oxfordu uskuteční **Oxford Ethnography and Education Conference 2015**. Více viz: <http://www.ethnography.webspace.virginmedia.com>

- Ve dnech 23.–24. 9. 2015 pořádá Pedagogická fakulta UMB v Banské Bystrici konferenci **Kurikulárna reforma a perspektívy základnej školy**. Více viz: <http://konferencia.pdf.umb.sk/>
- Ve dnech 8.–9. 10. 2015 se v Olomouci uskuteční 11. ročník konference z oblasti celoživotního vzdělávání a vzdělávání dospělých AEDUCA 2015 na téma **Rozmanitost ve vzdělávání**. Více viz: www.aeduca.cz
- Ve dnech 9.–11. 10. 2015 se v bavorském Ichenhausenu uskuteční konference **Educational Media under Scrutiny: Authorization, Interdiction, Legitimization, and Delimitization**. Více viz: <http://www.philso.uni-augsburg.de/en/lehrstuehle/paedagogik/igschub/news/>
- Ve dnech 29.–30. 10. 2015 se na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze koná XIII. ročník mezinárodní studentské konference **Projektové vyučování v přírodovědných předmětech**. Více viz: <http://userweb.pedf.cuni.cz/wp/pvch/>
- 19. 11. 2015 se na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity uskuteční konference **Učitelské praxe – současné poznatky a perspektivy**. Více viz: <http://katedry.ped.muni.cz/pedagogika/konference>
- Ve dnech 19.–20. 11. 2015 pořádá Ústav pedagogických věd FF MU mezinárodní symposium **Intergenerational learning: workplace learning, community learning and learning within the family**. Více viz: intergenerationallearning.cz
- Ve dnech 1.–2. 2. 2016 se na Fakultě sociálních a ekonomických věd UK v Bratislavě uskuteční konference **Kvalitativny prístup a metódy vo vedách o človeku**. Více viz: gak.upol.cz

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

Orbis scholae 2/2014

Druhé loňské číslo časopisu Orbis scholae vychází s podtitulem Textbooks And Educational Media In A Digital Age. Uveřejňuje následující studie: Criteria Used by Teachers in Brazilian Public Elementary Schools in the Process of Textbook Selection (T. M. F. B. Garcia), Characteristics and Properties of the Didactic Materials Developed by Local Governments (C. D. Á. Seoane, J. R. Rodríguez), Classroom Teaching and Learning Resources: International Comparisons from TIMSS – A Preliminary Review (M. Horsley, Z. Sikorová), The Quality of Physics Teaching – Cases of Teaching over Time and in Space by Three Teachers (V. Žák).

<http://www.orbisscholae.cz/>

NOVINKA: Pedagogická orientace 3/2015

Dějiny ze socialistického školství: terra inkognita historicko-pedagogického výzkumu? K problematice zdrojů poznání minulosti (J. Zounek, M. Šimáně, D. Knotová), Obsahová analýza v pedagogickom výskume: Pohľad na jej súčasné podoby (P. Gavora), Hudebně

talentovaní dospívající a přijímací řízení (J. Mareš, V. Tichý), Srovnávací výzkum v pedagogice: některé úvahy o metodologii problémového přístupu (P. Vlček), Kinezika ve výuce cizím jazykům: přehledová studie (D. Kovářová), Postoje univerzitních studentů pedagogicky orientovaných studijních programů k homosexualitě měřené na škále Homosexuality Attitude Scale (P. Hlad'o).

<https://journals.muni.cz/pedor>

NOVINKA: Pedagogika 2/2015

Druhé letošní číslo Pedagogiky obsahuje stati Tvorba případových studií pro výzkumné účely (J. Mareš), Kdopak to mluví? Participace žáků ve výukové komunikaci na druhém stupni základní školy (K. Šed'ová, P. Sucháček, M. Majcík), Chtěná a nechtěná profesní Já studentů 2. ročníku pedagogické fakulty (B. Pravdová), Nové profesní výzvy učitele po jmenování ředitelem školy (J. Voda).

<http://userweb.pdf.cuni.cz/pedagogika/>

NOVINKA: Studia paedagogica 2/2015

Druhé letošní číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje následující stati: Od teorie k praxi: Od plánování dialogického vyučování k jeho reflexi (S. Lehesvuori, J. Viiri), Žákovská participace jako předmět akčního výzkumu (K. Šed'ová, M. Sedláček), Learning Study: Rozvoj školy skrze kolegiální učení učitelů (M. Lundgren, I. von Schantz Lundgren, A.-M. Kihlstrand), Proměna vysokoškolské výuky: Zkušenost s využitím kooperativních skupin (H. Kasíková), Diverzita žáků: Téma pro vedení školy (L. Hloušková, K. Trnková, B. Lazarová, M. Pol).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

NOVINKA: E-pedagogium 1/2015

První letošní číslo E-pedagogia uveřejňuje následující odborné články a statě: Design mnohopřípadové studie ve (speciálně)pedagogickém výzkumu (J. Chrastina, J. Kantor, K. Krahulcová, D. Finková), Příprava studentů učitelství na práci v inkluzivní třídě (J. Stará), Výuka matematiky v kulturně heterogenních třídách: Co učitelé opravdu potřebují? (H. Moraová, J. Novotná, F. Favilli), Vazba mezi interkulturním vzděláváním Čechů a získáváním informací o Číně (K. Luhanová, J. Zounková), Faktory motivující žáky středních škol k zájmu o obor biologie a účasti v předmětových soutěžích s biologickou tematikou (V. Janštová, M. Jáč, R. M. Dvořáková), Prvky konstruktivismu v oborové didaktice literární výchovy – obsahová analýza (V. Jindráček, J. Škoda, P. Doulík), Hodnoty – cílové kategorie v rodinnej a školskej edukácii (S. Grofčíková, E. Mendelová), Výzkum vybraných komponent a charakteristik kvality výuky cizího jazyka: Realizace výzkumu a vyhodnocení prvních výsledků (P. Zlatníček), Prekoncepce mentálního postižení: tři pohledy žáků základních škol (J. Pivarč).

<http://www.pdf.upol.cz/rychle-odkazy/casopis-e-pedagogium/>

Sociální pedagogika 1/2015

První letošní číslo Sociální pedagogiky obsahuje studie Vědecký přístup k riziku a rizikový koncept vědy (B. Binka), Nerovnost, chudoba, nejistota (I. Švihlíková), Odborná reflexe studie: Nerovnost, chudoba, nejistota (N. Johanisová), Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci (J. Smolík), Vzdělávání založené na silných stránkách jako nástroj snižování nejistot a rizik (J. Navrátilová) a Práce s mládeží v době nejisté (M. Punová). V tomto čísle je dále uveřejněn rozhovor s prof. Janem Sokolem, odborná esej Rizika a nejistota – fenomény vyskytující se v sociální praxi i teorii (V. Kolaříková) a diskusní příspěvek K otázce identity sociální pedagogiky – otevření diskuse (J. Pospíšil).

<http://soced.cz>

NOVINKA: Scientia in educatione 1/2015

V prvním letošním čísle časopisu Scientia in Educatione jsou uveřejněny následující stati a studie: Záujem žiakov nižšieho sekundárneho vzdelávania o biologické vedy (J. Fančovičová, M. Kubiátko), Výuka molekulární biologie na gymnáziích: analýza současného stavu a možnosti její podpory (V. Janštová, M. Jáč), Termín „evoluce“ a jeho vymezení a použití v českých a britských učebnicích přírodopisu a biologie (L. Müllerová), Didaktické využití školních zahrad v České republice na primárním stupni základních škol (Z. Vácha), Badatelsky orientované vyučování matematice (L. Samková, A. Hošpesová, F. Roubíček, M. Tichá), Didaktika geologie na Slovensku – história, súčasný stav a perspektivy (L. Turanová, I. Ružek).

<http://www.scied.cz/>

NOVINKA: Lifelong Learning 1/2015

Druhé číslo roku 2015 časopisu Lifelong Learning – celoživotní vzdělávání obsahuje tyto studie: Předpoklady úspěšného učení se v dospělosti (N. Špatenková, L. Smékalová), Základní hudební prvky rytmus, melodie, harmonie z pohledu alternativní waldorfské pedagogiky i pohledu psychologicko-neurologického (J. Konvalinková), Sociální vlivy – psychologický fenomén při volbě další vzdělávací a profesní dráhy (P. Hlad'ó), Inovativní přístupy ve zjišťování úrovně metakognitivních znalostí: validizace nástroje zjišťujícího metakognitivní znalosti ve specifické doméně čtení (J. Říčan, V. Chytrý, L. Zilcher), Fenomén symptomatických poruch řeči u osob se senzorickým postižením z pohledu logopedů (A. Hanáková, K. Stejskalová), Smysl pro soudržnost a adherence ke zdravému životnímu stylu u adolescentů (S. Pelcák, S. Hoferková, V. Bělík), Self-koncept ve vztahu k zvládnutí zátěže v adolescenci (L. Ďuricová, V. Trojanová), Vztah osobnostních faktorů k školskému výkonu vysokoškolských studentů (Š. Vendel), Motivovanost k výkonu učitelského povolání v souvislosti s osobnostními předpoklady studentů v kontextu teorie Johna L. Hollanda (M. Faltýnková, V. Smetanová), Subjektívny pohľad žiaka na spôsob štruktúrovania učiva učiteľom (D. Gunišová, J. Duchovičová), Aspekty učení v didaktice odborných předmětů a praktického vyučování v kontextu výukových metod (P. Pecina, I. Svoboda), Prvky kooperace a kompetice ve výuce z pohledu středoškolských učitelů (L. Formanová, L., et al.).

<http://lifelonglearning.mendelu.cz>

MAGISTER: reflexe primárního a preprimárního vzdělávání ve výzkumu 2/2014

V již čtvrtém čísle stále vznikajícího časopisu byly publikovány tyto výzkumné texty: Homosexualita v pedagogicko-psychologickém pojetí (D. Štěrbová, M. Rašková), The complex analysis of early childhood institutional change (S. Golyán), Pregraduální příprava učitelů na integrované přírodovědné vzdělávání na primární škole (J. Petrová, D. Stolinská), Přístup předškolních pedagogů a studentů oboru učitelství pro mateřské školy k dramatické výchově (A. Berčíková) a Violence and aggression in interpersonal contacts at school (M. Dubis). V tomto čísle můžete nalézt také recenze na odborné publikace Interkulturní vzdělávání učitelů primární školy, Částková, P. (D. Stolinská – rec.) a Učitel a rodič, Čapek, R. (V. Švrčinová – rec.).

<http://kpv.upol.cz/magister.php>

NOVINKA: Journal of Pedagogy 1/2015

První letošní číslo časopisu Journal of Pedagogy s názvem Trends in Cognitive Education obsahuje následující studie: From dynamic assessment of cognitive abilities to educational interventions: Trends in cognitive education (I. Kovalčíková), The relationship between fluid intelligence and learning potential: Is there an interaction with attentional control? (M. Filičková, I. Ropovik, M. Bobaková, I. Kovalčíková), The development of a new method of idiographic measurement for dynamic assessment intervention (E. Hurley, R. Murphy), Computational psycholinguistic analysis and its application in psychological assessment of college students (D. Kučera, J. M. Havigerová), Executive functioning in three groups of pupils in D-KEFS: Selected issues in adapting the test battery for Slovakia (J. Ferjenčík, M. Slavkovská, J. Kresila), Effects of story mapping on third-grade students with Attention Deficit Hyperactivity Disorder (J. N. Chavez, J. Martinez, R. S. Pienta), Asking better questions! A review of the pedagogical strategies used in one senior level award in Scotland (M. Thorburn, K. Seatter), An Evaluation of the preservice English teacher education in a university in China: Pros and cons from an insider's journey of learning (W. Ping).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

NOVINKA: Pedagogika.sk 3/2015

Třetí letošní číslo časopisu Pedagogika.sk obsahuje studie: Plastickosť vytvárania hodnotenia z pohľadu študenta vysokej školy (L. Bomba, J. Trabalíková), Kriminalita mladistvých a možnosti jej prevencie (P. Čonka, A. Čonková), Pohľad na učebnicu biológie pre 5. Ročník základnej školy z perspektívy konceptuálnych zmien prírodovedných predstáv žiakov (A. Mokrý).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

Janík, T., Slavík, J., Lokajíčková, V., Bendová, A., Gažová, K., Horáčková, M., ... Ziembová, L. (2014). *Školní vzdělávání: Učitel – vyučování, žák – učení*. Brno: Masarykova univerzita.

Překládaná kniha obsahuje devět empirickovýzkumných studií, které z různých hledisek vypovídají o realitě naší současné školy: o školní výuce a její kvalitě anebo o žácích. Relativně pestrá skladba témat a zorných úhlů, z nich jsou studována a pojednávána, je sjednocena společnou snahou – co nejhlouběji rozumět školnímu dění s ohledem na hlavní poslání školy: umožňovat poznání svým žákům, motivovat je k němu a přinášet jim intelektuální zázemí, v němž lze poznávání vyhledávat, prohlubovat a rozvíjet. V odborné knize jsou rozpracovány teoretické rámce, metodologické přístupy a výzkumné nástroje umožňující realizovat výzkum z různých oblastí školního vzdělávání.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

Syslová, Z., Krejčová, V., & Kargerová, J. (2015). *Individualizace v mateřské škole*. Praha: Portál.

Kniha seznamuje čtenáře s tím, jak vytvořit podmínky pro individualizované vzdělávání a s jeho jednotlivými fázemi – přípravou třídního vzdělávacího programu, jeho realizací a hodnocením výsledků vzdělávání. Každé dítě má mnoho individuálních rysů. Pokud chceme, aby jeho učení bylo co nejefektivnější, musíme jeho možnosti brát v úvahu. Východiskem individualizace je přesvědčení, že každá lidská bytost je jedinečná. Každé dítě pracuje a učí se svým specifickým způsobem. Když učitelka dokáže na tyto individuální potřeby reagovat, umožní dětem zažívat při vzdělávání úspěch a dosahovat jejich osobního maxima. Knihu využijí učitelky mateřských škol, zejména bude přínosem pro pedagogy pracující ve věkově smíšených (heterogenních) třídách. Kniha je určena také studentům SPgŠ a studentům VŠ oboru učitelství pro mateřské školy a předškolní pedagogika. Mohou ji využít také učitelé vysokých i středních škol oborů zaměřených na předškolní vzdělávání.

Pánková, M., et al. (2015). *Meziválečná školská reforma v Československu*. Praha: Academia.

Tato kolektivní monografie je výsledkem obecně pedagogického a historicko-pedagogického výzkumu k tématu tzv. „příhodovské“ reformy. V první části publikace je zasazena otázka meziválečné reformy na primárním a nižším sekundárním stupni do filozofických a obecně pedagogických souvislostí. Jedná se především o otázky vztahu pozitivismu, pragmatismu, amerikanismu v české meziválečné pedagogice a vliv kvantitativních pedagogických psychologických směrů, jež výrazně ovlivnily československé meziválečné pedagogické hnutí. Druhá část publikace rekonstruuje

nejvýznamnější příklady pokusného meziválečného školství v ČSR – pokusné školy v Praze, Zlíně a Humpolci a vybrané školské pokusy v Kyšperku a Českém Krumlově. Pozornost je věnována rovněž otázkám reformy na Slovensku.

Evropská komise/EACEA/Eurydice (2013). *Tělesná výchova a sport ve školách v Evropě*. Lucemburk: Eurydice.

Publikace mapuje situaci tělesné výchovy a sportovních aktivit ve školách v 30 evropských zemích. Zpráva zahrnuje primární a nižší sekundární vzdělávání a poskytuje přehled o následujících tématech: národní strategie a rozsáhlé iniciativy, postavení tělesné výchovy v národních vzdělávacích plánech a v řídicích dokumentech, doporučená roční časová dotace, hodnocení žáků, vzdělávání učitelů, mimoškolní aktivity a plánované reformy. Tato studie je výsledkem důkladné analýzy primárních údajů, jež poskytla národní oddělení Eurydice, a lze ji chápat jako první pokus Evropské komise zjistit hlavní znepokojivé i silné stránky tělesné výchovy ve školách v evropských zemích.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

Stuchlíková, I., Janík, T., et al. (2015). *Oborové didaktiky: vývoj – stav – perspektivy*. Brno: Masarykova univerzita.

Oborové didaktiky jsou vědními disciplínami zaměřenými na oborově specifickou dimenzi vyučování a učení ve škole i mimo ni. Jejich agenda sahá od vymezování a zdůvodňování cílů oborového vyučování a učení přes výběr, legitimizaci a didaktickou transformaci obsahů až k metodické strukturaci učebních procesů. Problémem českého školství je, že oborové didaktiky u nás nebyly po dlouhou dobu s náležitými nároky systematicky pěstovány. Přesto se rozvinuly do podoby relativně svébytných vědních disciplín, jak o tom svědčí tato kniha. Jejím cílem je podat pohled na vývoj a stav oborových didaktik v České republice a naznačit perspektivy jejich dalšího směřování.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

NOVINKA: Jireček, M. (2015). *Vývoj vyučovacího předmětu dějepis v letech 1918–2013*. Brno: Masarykova univerzita.

Kniha představuje analýzu vývoje vyučovacího předmětu dějepis v českých zemích od roku 1918 do roku 2013. Pokouší se zachytit zejména vývoj postavení (např. časové dotace), cílů a obsahu tohoto předmětu. Sleduje školy odpovídající druhému stupni dnešní základní školy. Analýza je založena na výzkumu základních kurikulárních dokumentů vydávaných na státní úrovni jako závazné – zejména učebních plánů a osnov. Závěry získané analýzou kurikulárních dokumentů jsou ověřovány a doplňovány pomocí analýzy odborné literatury a dobových odborných časopisů. Práce se pokouší zachytit také kontext vývoje sledovaného vyučovacího předmětu, zejména vývoj naší školské soustavy a sledovaného typu školy.

NOVINKA: Prudký, L. (2015). *Rozvoj osobnosti vysokoškoláků jako součást kvality výuky (Témata a otázky k pojetí vysokoškolského studia jako učení se svobodě)*. Brno: CDK.

Publikace se zabývá dosud málo respektovanou problematikou – působením vysokých škol jako výchovných institucí. Součástí studia na vysoké škole je utváření osobnosti každého studenta. Utváření osobnosti je spojeno především s procesem interiorizace hodnot. Jde o to, jaké hodnoty vysoké školy a vzdělávání na nich studentům nabízí. Mělo by jít o hodnoty žádoucí. Publikace hodnotí aktivity spojené s učením se svobodě jako základ dobrého působení vysokých škol na rozvoj osobnosti jejich studentů. Rodíme se s dispozicí ke svobodě, bez učení se svobodě tyto dispozice ale neumíme uplatňovat. Do jaké míry se vysokým školám daří, aby se jejich studenti během studia současně učili svobodě, je atributem míry kvality těchto škol a studia na nich. Tuto dimenzi kvality vysokoškolského vzdělávání dosud téměř vůbec nebereme v úvahu.

NOVINKA: Pravdová, B. (2014). *Já jako učitel: profesní sebepojetí studenta učitelství*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace předkládá výsledky kvalitativně orientovaného výzkumného šetření, jehož se zúčastnilo 204 studentů Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Teoretická část publikace je věnována konceptům sebepojetí a profesního sebepojetí a objasňuje význam pozitivního profesního sebepojetí pro práci učitele. V rámci výzkumu byl využit design zakotvené teorie a multimetodický přístup k získávání dat, který ověřil volnou výpověď jako validní nástroj k šetření profesního sebepojetí. Výsledková část práce seznamuje s dominantními aspekty profesního sebepojetí studentů učitelství a s jejich vztahem ke konceptům sebediskrepanční teorie – ideálnímu, požadovanému a skutečnému Já. Dále přibližuje tzv. možná Já, tedy chtěné a nechtěné představy studentů o jejich budoucím vývoji v roli učitele. Pozornost je věnována procesu utváření profesního sebepojetí – jeho klíčovými faktorům i jednotlivým etapám. Publikace přináší i nástin možných či žádoucích intervenčních zásahů ze strany vzdělavatelů budoucích učitelů, jimiž je možno proces utváření profesního sebepojetí studentů učitelství v rámci pregraduální přípravy podpořit.

NOVINKA: Chvál, M., Procházková, I., & Straková, J. (2015). *Hodnocení výsledků vzdělávání didaktickými testy*. Praha: ČŠI.

Cílem publikace je poskytnout učitelům, ředitelům škol i dalším uživatelům komplexní informaci o didaktických testech a jejich specifické úloze při hodnocení výsledků vzdělávání. V publikaci jsou i metodologicky náročnější kapitoly věnující se tvorbě úloh a testů, obohacené množstvím konkrétních ukázek. Může být tedy užitečná i doktorandům a dalším zájemcům, kteří se tvorbou testů zabývají. Vše je pojednáno v rámci klasické teorie testů jen s náznaky směrem k Item Response Theory.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

NOVINKA: Rabušic, L., Mareš, P., & Soukup, P. (2015). *Analýza sociálněvědních dat (nejen) v SPSS*. Brno: Masarykova univerzita.

Autoři v knize vysvětlují, jak provádět statistickou analýzu pomocí programu SPSS. Jednoduchým způsobem přitom studentům prezentují principy statistiky, významné metodologické aspekty analýzy dat a provádějí je možnostmi systému SPSS při realizaci potřebných výpočtů a výstupů jak numerického, tak grafického charakteru. Kromě teoretického vhledu obsahuje učebnice i praktické rady a je doplněna datovými soubory a pomůckami pro praktickou analýzu dat a úlohami k procvičování. Podobná učebnice analýzy dat v sociálních vědách doposud nebyla v České republice vydána; bude tedy přínosem jak pro studenty sociálněvědních oborů, tak i pro výzkumníky.

NOVINKA: Syslová, Z., & Chaloupková, L. (2015). *Rámec profesních kvalit učitele mateřské školy*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace je jedním z výstupů projektu Rozvojem osobnostních a profesních kompetencí učitelů MŠ a ZŠ k vyšší kvalitě vzdělávání, který reagoval na připravovaný kariérní systém. V rámci projektu bylo realizováno ucelené vzdělávání předškolních pedagogů s cílem rozvinout osobnostní a profesní kompetence potřebné pro individualizaci a diferenciaci vzdělávání a dovednosti potřebné pro mentoring v mateřské škole. Účastníci pracovali s evaluačním nástrojem Rámec profesních kvalit učitele mateřské školy. Pro lepší pochopení kritérií evaluačního nástroje vznikly videonahrávky. Kniha poskytuje podporu, jak s videonahrávkami pracovat a jak podporovat profesní rozvoj učitelů mateřských škol na pracovišti.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

NOVINKA: Kratochvílová, J., Horká, H., & Chaloupková, L. (2015). *Rozvoj osobnostních a profesních kompetencí učitele 1. stupně základní školy*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace přináší poznatky k hlubšímu přemýšlení o práci učitele a příp. k (sebe)hodnocení dosavadního učitelského počínání. Pojednává o učiteli v různých rolích, zvláště tvůrce učebního prostředí, diagnostika a autodiagnostika a reflektivního praktika. K stěžejním tématům náleží výukové strategie na podporu diferenciaci a individualizace ve výuce a zjišťování výsledků práce žáka a hodnocení jeho individuálního pokroku a pedagogická diagnostika v inkluzivním prostředí třídy. Dále jsou prezentovány výsledky reflexe a sebereflexe účastníků seminářů v rámci projektu „Rozvojem osobnostních a profesních kompetencí učitelů MŠ a ZŠ k vyšší kvalitě vzdělávání“ a jejich inspirativní příklady z praxe.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

Vážené členky a členové České asociace pedagogického výzkumu,

vlastní, byť minimální rozpočet je jedním z předpokladů úspěšného fungování asociace. Zajišťujeme tak hladký chod asociace a mimo jiné tak můžeme např. platit každoroční poplatek evropské asociaci a poskytnout tak našim členům výhodu sníženého poplatku na jejich každoročních konferencích. I proto je podle článku V., bodu 4. Stanov ČAPV jednou z povinností člena pravidelně platit členské příspěvky.

Žádáme tedy všechny členy o brzkou úhradu dosud neuhrazených členských příspěvků. Členské příspěvky jsou stanoveny ročně ve výši 300,- Kč (základní), příp. 200,- Kč (snížená sazba jen pro interní doktorandy). Členský příspěvek se hradí za celý kalendářní rok.

Účet ČAPV, na který je možno členský příspěvek poukázat, je veden u České spořitelny pod číslem účtu 000000 – 2051199389 / 0800 (pobočka Felberova 4, Liberec), jako variabilní symbol uvádějte své členské číslo.

Své členské číslo najdete na webových stránkách Asociace, kde je jmenný seznam členů s uvedením členského čísla (<http://www.capv.cz>; Základní údaje → Seznam členů, nebo přímý odkaz zde <http://www.capv.cz/zakladni-udaje-o-capv/lenstvi-v-apv/seznam-clenu>). Zde je uveden seznam všech (i neplatících) členů.

V případě nejasností se obraťte na tajemníka ČAPV (Mgr. Pavel Čopf, email: 329107@mail.muni.cz) nebo i přímo na předsedu (novotny@phil.muni.cz, tel. 549 495 631).

Petr Novotný, předseda

Redakční poznámka: Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících. Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na knecht@ped.muni.cz.

Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně anebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány opakovaně vždy ve dvou po sobě následujících číslech. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF ARTS
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL SCIENCES

International symposium on

INTERGENERATIONAL LEARNING:

WORKPLACE LEARNING, COMMUNITY LEARNING AND LEARNING WITHIN THE FAMILY

This theme for the international symposium has been chosen on the premise that intergenerational learning naturally accompanies us through all stages of life. Consequently, it is relevant to inquire under which conditions and circumstances intergenerational learning takes place and what its benefits are. Understanding this shapes our definition of intergenerational learning. EAGLE (European Approaches to Inter-Generational Lifelong Learning) defines intergenerational learning as “a process through which individuals of all ages acquire skills and knowledge, but also attitudes and values, from daily experience, from all available resources and from all influences in their own ‘life worlds’.” If we think of intergenerational learning as a set of specifically created activities, then we can use Fischer’s definition viewing intergenerational learning as “a practice that aimed to bring people together in purposeful, mutually beneficial activities, which promoted greater understanding and respect between generations and could contribute to building more cohesive communities.”

Field of interest of this symposium is defined by three environments where intergenerational learning can occur:

- Workplace
- Community
- Family

Format of symposium: Invited lectures + Workshops + Round table

When: November 18 – 20, 2015

Where: Faculty of Arts, Department of Educational Sciences, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Organizers:

Department of Educational Sciences, Faculty of Arts, Masaryk University
ASEM Education and Research hub for LLL (Research network 2: Workplace learning)

See: intergenerationallearning.cz

Časopis Komenský číslo 1, ročník 140

V září vychází první číslo 140. ročníku časopisu Komenský. V úvodním rozhovoru vám nabízíme informace o inovativních snahách NÚV k **Standardům pro základní vzdělávání**. Autoři v nich nabízejí metodickou podporu učitelů k současně nastavené minimální úrovni dokumentu, ilustrativní úlohy, metodické komentáře, ale i rozšíření o úroveň optimální a excelentní. Rubriku *Z výzkumu* otevíráme **příspěvkem k dialogickému vyučování**, v němž Klára Šedřová popisuje význam dialogu pro učení žáků. Na význam diskuse – dialogické vyučovací metody – pro rozvoj myšlení žáků upozorňuje i text Martina Majcika věnovaný **blokové výuce nadaných žáků**. Jan Hábl připomíná skrze **alegorii jako didaktický nástroj v Komenského Labyrintu** fascinující nadčasovost Komenského postřehů a nabízí inspiraci pro současnou pedagogiku. Rozvoji **čtenářství žáků se sociálním znevýhodněním** prostředním čtenářských klubů se pak věnuje Zbyněk Němec. **Co všechno se dá vyčíst z rodokmenu?** odhalí text Lenky Pavlasové.

I příspěvky *Do výuky* jsou zasvěceny inspirativním přístupům k učení. Dozvíte se z nich o tom, jak lze **metodou Učíme se navzájem** podporovat u žáků vybrané čtenářské strategie nebo jak lze mentální vývoj dětí i dospělých ovlivnit a akcelarovat zkušenostně zprostředkovaným učením podle Reuvena Feuersteina, a co se skrývá pod pojmem **Feuersteinovo instrumentální obohacování**. V tomto čísle nabízíme čtenářům také řadu praktických nástrojů, například **pracovní list určený žákům 7. ročníku k ověření porozumění mechanickým vlastnostem plynů** či informace o **spolupráci škol a orgánu sociálně-právní ochrany dětí**.

V reportáži jsme zavítali do České školy v prosluněné Kalifornii. Výchovné práci se žákem, který má diagnózu ADHD, se ve své poradně věnuje Václav Mertin, jazykovými otázkami se pak zabývá Jazyková poradna. V neposlední řadě nabízíme recenze na aktuální publikace a stručné zprávy ze školství.

Výzva pro autory k zasílání příspěvků do monotematického čísla PedOr 4/2016

Metodologie a metody ve výzkumu vzdělávání

Redakce PedOr vypisuje monotematické číslo 4/2016 s názvem *Metodologie a metody ve výzkumu vzdělávání* se záměrem nastartovat metodologické a epistemologické debaty v pedagogice, které jsou pro každý obor velmi cenné a jsou známkou jeho vyspělosti a zdravého vývoje.

Monočíslem bychom rádi volně navázali na PedOr 4/2013, v níž si redakce kladla za cíl přispět k rozpracování metodologických standardů v pedagogice. Ambicí redakce je prostřednictvím monočísla představit nové výzkumné metody, resp. výzkumné metody v pedagogice u nás nepříliš často používané, a zároveň kriticky poukázat na některá úskalí tradičně využívaných výzkumných metod, postupů a přístupů, vč. nastínění možných cest k jejich překonání. Avizované číslo reaguje na skutečnost, že ve výzkumu vzdělávání doposud nejsou v dostatečné míře etablovány metodologické přístupy a metody, které na výzkumném poli ostatních sociálních a humanitních věd přinesly originální a užitečné poznatky, které se zároveň staly prostředkem k legitimizaci a obnovení zájmu o poznání produkované sociálněvědními a humanitně orientovanými obory.

Pozice pedagogiky na pomezí sociálněvědních a humanitních oborů vytváří jedinečnou příležitost pro filozofické, metodologické i ryze praktické zhodnocení široké palety výzkumných přístupů a metod. Redakce uvítá rukopisy studií i diskusních příspěvků, které budou mimo jiné tematizovat (1) kritické i analytické přehledy výzkumných metod aktuálně užívaných ve výzkumu vzdělávání; (2) příklady a zásady úspěšné aplikace tradičních nebo inovativních výzkumných metod/metodik; (3) hodnocení a kritéria kvality výzkumu vzdělávání; (4) paradigmatické směry, teoretické koncepty a přístupy relevantní pro metodologii výzkumu vzdělávání.

Časový plán přípravy monotematického čísla je následující:

- Abstrakty příspěvků v rozsahu 1–2 stran zasílejte do 30. 11. 2015 na knecht@ped.muni.cz
- V abstraktu uveďte: autora (autory) a název příspěvku, jeho typ: studie (rozsah cca 20 normovaných stran); diskusní příspěvek nebo esej (rozsah cca 10 normovaných stran), cíl a obsah příspěvku.
- Abstrakty budou posouzeny garanty čísla a do 15. 12. 2015 obdrží jejich autoři vyrozumění o dalším postupu.
- Termín pro odevzdání studií je stanoven na 15. 2. 2016.
- Následně studie projdou standardním recenzním řízením – recenzní posudky budou autorům průběžně zasílány spolu s žádostí o provedení úprav do 30. 4. 2016.
- Následně bude číslo redakčně zpracováno a předáno do tisku.

Garanty a editory čísla jsou:

Mgr. Petr KNECHT, Ph.D., Mgr. Kateřina LOJDOVÁ, Ph.D., doc. PaedDr. Jana MAJERČÍKOVÁ, Ph.D.

CALL FOR PAPERS

Studia paedagogica

21:2, 2016

Monothematic Issue Intergenerational Learning

The 2016 monothematic issue of *Studia paedagogica* will focus on intergenerational learning.

This theme has been chosen on the premise that intergenerational learning naturally accompanies us through all stages of life. Consequently, it is relevant to inquire under which conditions and circumstances intergenerational learning takes place and what its benefits are. Understanding this shapes our definition of intergenerational learning. EAGLE (European Approaches to Inter-Generational Lifelong Learning) defines intergenerational learning as “a process through which individuals of all ages acquire skills and knowledge, but also attitudes and values, from daily experience, from all available resources and from all influences in their own ‘life worlds’.”¹ If we think of intergenerational learning as a set of specifically created activities, then we can use Fischer’s definition² viewing intergenerational learning as “a practice that aimed to bring people together in purposeful, mutually beneficial activities, which promoted greater understanding and respect between generations and could contribute to building more cohesive communities.”

Thematic areas:

These definitions help us to identify thematic areas relevant to intergenerational learning. We offer authors the following areas for possible topics.

Social consequences: How do demographic changes related to ageing populations influence intergenerational communication and learning? What space does society offer intergenerational learning within the framework of lifelong and lifewide learning? How are the processes of intergenerational learning influenced by the speed of (not only technological) changes? How do changes in family structures and alternative lifestyles shape the circumstances for intergenerational learning in the family?

Related concepts: Is intergenerational solidarity decreasing or, conversely, is intergenerational conflict increasing? How can this be prevented? Can intergenerational communication, support, understanding, and sharing play a role in this? What opportunities does the concept of active ageing offer seniors? Can the senior stage of life be considered the

¹ Hatton-Yeo, A. (2008). *The EAGLE Toolkit for Intergenerational Activities*. Erlangen: University of Erlangen-Nuremberg, p. 3.

² Fischer, T. (Ed.) (2008). *Intergenerational Learning in Europe – Policies, Programmes, Practical Guidance*. Erlangen: University of Erlangen-Nuremberg, p. 8.

“crown of life”? In other words, can it be understood as the freest part of life because the choice of activities is up to the seniors, no matter whether the activities are related to work, education, or volunteering?

Participants in intergenerational learning: *Who teaches us? Who are taught by other generations? Are they parents, grandparents, or adult children? Are they experienced professionals or mentors? Are they inducing teachers?*

Environment of intergenerational learning and learning situations: *What intergenerational learning processes take place in the family? How do the experiences of older employees and innovations of younger employees influence learning at work? Under what conditions can we think of intergenerational learning in communities? Under what conditions can we think of intergenerational learning between teachers at schools?*

Conditions, contents, and directions of intergenerational learning: *Which conditions support intergenerational learning and which prevent it? What exactly is being transmitted in the processes of intergenerational learning? Is it knowledge, skill, values, or tradition? Is such learning social, cognitive, sensomotoric, or affective? What role does intention in learning, relationships, and recipient acceptance have?*

Benefits and risks of intergenerational learning: *For whom is intergenerational learning beneficial and for whom is it risky? Is it accompanied by the risks or concerns of its participants?*

Theoretical framework: *Which theoretical concepts enable thinking about intergenerational learning? Are there various theories of learning and education of adults? For example, is it possible to use Jack Mezirow’s transformative learning theory, Peter Jarvis’s understanding of learning as an existential process based on specific experiences, or the three-dimensional model of learning developed by Knud Illeris? Alternatively, can any other theory be used for this purpose?*

While the staff of *Studia paedagogica* perceives the above areas in the light of pedagogical and andragogical perspectives, we realise that they are open to interdisciplinary inquiry and approaches. Consequently, we would like these areas to be understood as an inspiration for authors who would shape them with their own authorial interests and with lesser or higher degree of specificity. *Studia paedagogica* welcomes both theoretical and empirical papers.

This monothematic issue of *Studia paedagogica* will be published in English. Abstracts between 200 and 400 words should be sent to studiapaedagogica@phil.muni.cz by 15 October 2015. The deadline for full texts is 15 December 2015. Papers will be submitted to a peer-review process which will enable the staff to select papers for publication. This monothematic issue will be published in July 2016, edited by Milada Rabušicová and Petr Novotný. Further information can be found at the *Studia paedagogica* web page:

www.studiapaedagogica.cz

European Educational Research Journal Open Call for papers

Gender and Work/Life Interferences in Scientific Careers

Guest Ed. Farah Dubois-Shaik
and Bernard Fusulier

Please submit your contribution on
<https://mc.manuscriptcentral.com/eer>
before December 15th 2015

Gender and Work/Life Interferences in Scientific Careers

If the sociologist Pierre Bourdieu could still use the expression « man of science » in 1976 to embed his theorization on the scientific field (Bourdieu, 1976), today the University is largely feminized (SHE-Figures see below). However, despite this important change, the inequalities between the positions of women and men remain in terms of a scientific and academic career. Women's academic careers remain markedly characterized by strong vertical segregation. According to SHE-figures (2012), in 2010, the proportion of female students (55%) and graduates (59%) exceeded that of male students, but men outnumbered women among PhD students and graduates (the proportion of female students stood at 49% and that of PhD graduates at 46%). Furthermore, women represented only 44% of grade C academic staff, 37% of grade B academic staff and 20% of grade A academic staff. The under-representation of women is even more striking in the field of science and engineering, whereby the proportion of women among full professors was highest in the humanities and the social sciences, respectively 28.4 % and 19.4 %, and lowest in engineering and technology, at 7.9 %.

These figures underline the extent to which a « leaky pipeline » (Alper, 1993) and a « glass ceiling » (Hymowitz, Schellhardt, 1986) continue to persist in the academic world. The academic insertion of women is accompanied by their progressive evaporation in the advancement of the career ladder and their access to professionally high-value positions. A number of mechanisms which dissuade or present hurdles for women in pursuing a scientific career have already been well described in literature (masculine habitus, Beaufays, Krais, 2005; « sticky floor » phenomenon, Booth et al., 2003; « Matilda » vs. « St Matthew » effect, Rossiter, 1995, Merton, 1968; cooptation logic and « old boys' club », Case, Richley, 2012: 14; a work/family conflict, Etzkowitz et al., 2000, Marry, Jonas, 2004, Fusulier, del Rio Carral, 2012). Our assumption is that the university is a « gendered organization » (Acker, 1990): it facilitates a « gendered order » in its structures, its principle of organization, its customs and ways of doing things; in short in the practice of scientific work. In this sense, it espouses a gender regime that distributes socially useful activities unequally between men and women (« breadwinner or pater familias » vs « carer »). These forms of stereotypes which associate rationality to the masculine and emotivity to the feminine have contributed in construing « Science » as a masculine activity.

The feminist claims and the acquisitions in gender studies have certainly transformed the university sphere, which today proclaims itself to be open to women and sensitive to the requirements of individuals to reconcile their professional and family lives (see European Charter for Researchers). But

the stereotypes are far from being completely delegitimized and have not entirely disappeared. Moreover, the university continues to construct itself upon the model of dissociation and of the sexual assignation of work/family. Scientific and managerial policies increase institutional demands, accentuating the pressures of professional implication via a new regulation, such as: a pressure to produce, a pressure to be mobile, a pressure of competition and of « accountability » (Thomas, Davies, 2002), in a context in which the volume of researchers in precarious professional situations has increased, reinforcing a competition towards the access to permanent positions, which are proportionally rare (Archer, 2008, Ylijoki, 2010). In its modes of functioning, evaluating and selecting, the university implicitly intervenes in private situations and the life conditions of its researchers, which takes little or no account of the differences that remain between women and men and in their investment in the domestic sphere.

This special issue has therefore the objective of assembling results of works that underline, by adopting various angles, how much the pursuit of a scientific career interferes with private and family life, and how much this interference is gendered (or not). Through this Call, we are interested in papers that would contribute answers to the following indicative question: What are possible new conceptual or theoretical developments, current configurations, experiences and tools of work/life balance in contemporary research and academia in national and comparative contexts? For instance, papers can refer to one or more of the following themes:

(1) *New developments in conceptual or theoretical frameworks or models* in the analysis of gendered (also intersectionalized) phenomena in scientific/academic careers and/or their implications on work/life interference; building on or moving away from more classic models of analysis (Glass Ceiling, Leaky Pipeline etc.).

(2) *Recent configurations, case studies or findings on classic gendered phenomena* in scientific/academic careers and their effects/associations/implications on work/life interference; both in national contexts or with a comparative international or European perspective

(3) *Examples and studies of institutionally applied new tools of work/family balance* or of the introduction of *recent policies with a gendered dimension* for organizing scientific/academic careers (Gender budgeting, gender mainstreaming, quotas, tele-working, self-evaluation/assessment, action plans, mentoring, leadership, management tools etc.).

The Call is primarily concerned with European experiences but this comprehensive project has reached many other countries around the world.

Guidelines for Authors

European Educational Research Journal adheres to the SAGE Harvard reference style. [Click here](#) to review the guidelines on SAGE Harvard to ensure your manuscript conforms to this reference style.

If you use [EndNote](#) to manage references, you can download the SAGE Harvard output file [here](#)

Bibliography

Alper J (1993) The pipeline is leaking women all the way along. *Science*, 260: 409-411.

Archer L (2008) The new neoliberal subjects? Young/er academics' constructions of professional identity. *Journal of Education Policy* 23(3): 265-285.

Beaufays S, Kraiss B (2005), Femmes dans les carrières scientifiques en Allemagne : les mécanismes cachés du pouvoir. *Travail Genre et Société* 14(2) : 49-68.

Booth AL, Francesconi M and Frank J (2003) A sticky floors model of promotion, pay and gender. *European Economic Review* 47(2): 295-322.

Bourdieu P (1976) Le champ scientifique. *Actes de la recherche en sciences sociales* 2(2-3): 88-104.

Case SS and Richley BA (2012) Barriers to Women in Science: Examining the Interplay Between Individuals and Gendered Institutional Research Cultures on Women Scientists Desired Futures. Work and Family Researchers Network Conference, New York, June 14.

Coser L (1974) *Greedy Institutions*. The Free Press, New York.

Etzkowitz H, Kemelgor C and Uzzi B. (2000) *Athena unbound: the advancement of women in science and technology*. Cambridge University Press.

Fusulier B and Del Rio Carral M (2012) *Chercheur-e-s sous haute tension!* Presses de l'université de Louvain, Louvain-la-Neuve.

Hymowitz C and Schellhardt TD (1986, March 24). The glass ceiling. *The Wall Street Journal*. Special Report on the Corporate Woman.

Kanter RM (1977) *Work and Family in the United States : a Critical Review and Agenda for Research and Policy*. New York, Russel Sage Foundation.

Marry C and Jonas I (2005) Chercheuses entre deux passions. *Travail, genre et sociétés* 14(2) : 69-88.

Merton R (1969) The Matthew Effect. *Science* 159 (3810), p.56-63

Rossiter M (1993) The Matthew Matilda Effect in Science. *Social Studies of Science* 23 (2): 325-341.

She Figures (2013) *Gender in Research and Innovation*. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Thomas R and Davies A (2002) Gender and new public management: reconstituting academic subjectivities. *Gender, Work and Organization* 9(4): 372-396.

Ylijoki OH (2010) Future orientations in episodic labour: Short-term academics as a case in point. *Time & Society*, 19 (3): 365-86.